

تقریب مذاهب در ۳۵ دفتر دانشگاه آزاد

■ قائم مقام رئیس دانشگاه آزاد در گفت وگو با «فرهنگستان»: نشریه علمی تقریب مذاهب تا پایان سال راه اندازی می شود

سارا طاهری - محدثه حسن زاده گروه دانشگاه

موضوع وحدت و تقریب مذاهب اسلامی یکی از مسائلی مهم جهان اسلام است؛ به همین دلیل است که فاصله زمانی میان ۱۲ ربیع الاول یعنی سالگرد تولد محمد مصطفی بنا بر روایات اهل سنت تا ۱۷ ربیع الاول که تاریخ ولادت او بنا بر روایات موجود در شیعه است را با نام «هفته وحدت» نام گذاری کرده اند؛ زیرا پیشرفت مسلمانان در پرتو همدلی و وحدت آنها اتفاق می افتد. در این میان ضرورت وحدت و همبستگی میان مسلمانان موضوع «تقریب مذاهب اسلامی» را بیش از پیش پررنگ کرده؛ به همین دلیل است که عالمان و دانشمندان مسلمان، برای ایجاد سازگاری بین فرق و مذاهب اسلامی بحث «تقریب مذاهب اسلامی» را پایه برزی کرده اند. موضوعی که در دانشگاه ها مخصوصا دانشگاه آزاد نیز به آن پرداخته شده است. تا پیش از اینکه دانشگاه ها به بحث تقریب بین مذاهب ورود کنند، نگاه و فرهنگ تقریبی بیشتر در حوزه های علمیه کار می شد، اما مدتی است که دانشگاه آزاد تقریب مذاهب را به عنوان نهاد دوم علم و فرهنگ وارد دانشگاه کرده است. در همین راستا از سال ۹۹ دفاتری را با عنوان دفاتر تقریب مذاهب در استان های تلیقی راه اندازی کرده است؛ دفاتری که تعداد آنها به گفته علی سروری مجد، قائم مقام رئیس دانشگاه آزاد در حال حاضر به ۳۵ دفتر در استان های تلیقی رسیده است.

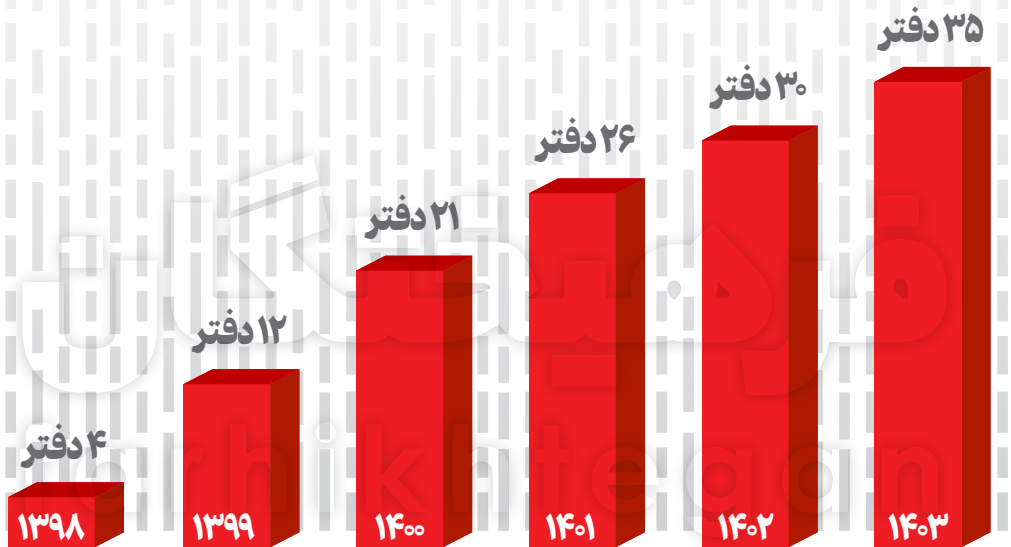
آن طور که قائم مقام رئیس دانشگاه آزاد به «فرهنگستان» گفته است تمام این دفاتر در طول سال یک سری کارگاه ها و نشست های

تخصصی در سطح اساتید، دانشجویان و مخاطبان خارج از دانشگاه آزاد برگزار می کنند. این نشست های تخصصی درخصوص ارتباطات تقریب، جامعه شناسی تقریب، روانشناسی تقریب و دیپلماسی تقریب است. سروی مجد می گوید این نشست ها حتی در دوران کرونا تعطیل نشد بلکه به صورت مجازی برگزار شد. به گفته او، از آنجایی که از یکشنبه ۲۶ شهریور هفته وحدت آغاز شده است نشست های تقریب مذاهب در سطح استان های تلیقی، با سرعت و گستردگی بیشتری برگزار می شود.

سروری مجد گفت: «ضمنا جشن های میلاد پیامبر اکرم (ص) را نیز در دستورکار داریم. البته چون تنوع این برنامه ها زیاد است این نشست ها فقط در یک هفته نیست و عملا تا آخر ماه ربیع الاول ادامه پیدا می کند.»

به گفته قائم مقام رئیس دانشگاه آزاد راه اندازی نشریه علمی تقریب مذاهب نیز در دستورکار مسئولان دانشگاه است که این نشریه بعد از صدور مجوزهای نشریه تا آخر سال راه اندازی می شود. او همچنین ادامه داد یک برنامه علمی نیز قرار است با عنوان تقریب مذاهب در سامانه پژوهشبارگذاری شود که دانشجویان می توانند به این برنامه علمی نیز مراجعه کرده و پایان نامه های مورد علاقه خود را از این برنامه علمی انتخاب کنند. در این گزارش در گفت وگو با حامد علم الهدی رئیس کارگروه تخصصی تقریب مذاهب اسلامی دانشگاه آزاد و مسئول دفاتر تقریب مذاهب در استان آذربایجان غربی و کرمانشاه به گفت وگو نشست و به جزئیات اقدامات دانشگاه آزاد در این حوزه پرداخته ایم که در ادامه می خوانید.

دانشگاه

رئیس کارگروه تخصصی تقریب مذاهب اسلامی دانشگاه آزاد:

واحد های خارج کشور میزبان دفاتر تقریب می شوند

تقریب مذاهب اسلامی دانشگاه آزاد با بیان اینکه میلاد نبی مکرم اسلام نقطه عطفی در طول تاریخ است، تصریح کرد: «میلاد نبی به روایت اهل سنت ۱۲ ربیع الاول و به روایت شیعیان ۱۷ ربیع الاول است. این فاصله را به عنوان هفته وحدت نام گذاری کرده اند. اگر چه در میان مسلمانان مرسوم است که در تمام ماه ربیع الاول و ربیع الثانی به عنوان ماه مولود جشن ها و مراسم هایی برگزار کنند. شاید بیشتر این مراسم در غرب کشور بین کردها رایج است که با دفاتر تالیقی و اشعار قصیده کردیه برگزار می شود.» علم الهدی درخصوص «تفکر تقریب» نیز توضیح داد: «ما برای رسیدن به هدف امت واحد و وحدت امت باید چه کاری انجام دهیم؟ ما پذیرفته ایم که ملت اسلام و مسلمانان دارای مذاهب مختلف هستند. یعنی چهار مذهب معروف اهل سنت و یک مذهب شیعیان. اگرچه تعداد مذاهب بیش از اینهاست ولی این مذاهب معروف ترین ها محسوب می شوند.» رئیس کارگروه تخصصی تقریب مذاهب اسلامی دانشگاه آزاد تأکید کرد: «برای اینکه بتوانیم به این هدف بزرگ یعنی «وحدت اسلامی» برسیم باید مشترکات خود را در نظر بگیریم. درصد زیادی از مسائل و موضوعات مانند فقه و کلام مشترکاتی وجود دارد. مانند اینکه خدای واحد را عبادت می کنیم و همه مسلمانان به پیامبران اعتقاد دارند و کتاب تمامی مسلمانان قرآن است. همه به یک قبله و سوی کعبه هستند و به مراسم حج می روند. بنابراین معتقدیم در اصول اسلامی نیز مشترک هستیم.» او ادامه داد: «اگر اختلافی نیز باشد در فرقه فقهی است. در مسائل فقهی ممکن است حتی در یک مذهب میان بزرگان، مراجع و علما اختلاف نظر نیز وجود داشته

خامد علم الهدی، رئیس کارگروه تخصصی تقریب مذاهب اسلامی دانشگاه آزاد در گفت وگو با «فرهنگستان» توضیح داد: «بحث تفکر تقریبی در درجه اول مربوط به دانشمندان و فرهیختگان جامعه است. فرقی هم ندارد این افراد در دانشگاه یا در حوزه باشند چون یکی از بحث ها و اهداف جهان اسلام مساله وحدت امت اسلامی است.» او اضافه کرد: «در طول تاریخ پیشگامان این قضیه مانند سید جمال الدین اسدآبادی، محمد عبیدو، آیت الله بروجردی و شیخ محمود شلتوت برای رسیدن به این هدف فعالیت کردند. در زمان آیت الله بروجردی با ارتباطی که بین او و قاهره، مصر و دانشگاه الازهر برقرار شد، موسسه ای تحت عنوان دارالتقریب بین المذاهب الاسلامیه تاسیس شد. اما بعد از ارتحال آیت الله بروجردی جریان تقریب تضعیف و پیگیری در این جریان صورت نگرفت.» علم الهدی با اشاره به اینکه بعد از پیروزی انقلاب اسلامی یکی از بنیانگذاران وحدت و امت اسلامی امام خمینی (ره) بود، تصریح کرد: «زیرا دشمن تلاش می کرد انقلاب را با این استدلال که «این انقلاب متعلق به شیعیان» است درون کشورمان محصور کند. اما امام خمینی (ره) با هوشیاری خود، این انقلاب را انقلاب اسلامی دانستند و فرمودند این انقلاب به تمامی مسلمانان ارتباط دارد و یک جریان مذهبی نیست که به یک مذهب مربوط باشد.» رئیس کارگروه تخصصی

هر سال به علت ثبت نام ها تغییر می کند. در مرکز و استان کشور خصوصا در استان های اهل سنت تعداد این افراد بیشتر خواهد بود.» علم الهدی درخصوص دفاتر تقریب نیز تصریح کرد: «حدود ۳۵ دفتر تقریب در استان ها و شهرستان ها افتتاح و در حال فعالیت هستند. قبلا شاهد بودیم رئیس دانشگاه مشاوری در امور اهل سنت داشتند. در دوره جدید موفق شدیم این دفتر را تغییر نام داده و به نام تقریب مذاهب اسلامی نام گذاری کنیم. در حال حاضر ارتباط خود را با حوزه های علمیه اهل سنت و دانشگاه های سراسر کشور برقرار کرده ایم.» رئیس کارگروه تخصصی تقریب مذاهب اسلامی دانشگاه آزاد در بیان کرد: «دفاتر تقریب مذاهب هر سال ارزیابی می شوند. دفتر تقریب مذاهب در استان کرمانشاه، مسئولیت کارهایی محتوایی مانند درس نامه تقریب را پذیرفته که به وسیله چند نفر از نخبگان انجام می شود. دفتر تقریب مذاهب در استان آذربایجان غربی نیز مراسم های خوبی برگزار کرد. همچنین در جزیره قشم، هرمگان و بندرعباس دفتر فعال داریم چون در آنجا دانشجویان خارجی، بین الملل و ایرانی حضور دارند.» علم الهدی تأکید کرد: «برای خارج از کشور نیز در نظر داریم دفاتر تقریب مذاهب راه اندازی کنیم. این دفاتر در صورت راه اندازی شعبه های دانشگاه آزاد در لبنان و عراق راه اندازی می شوند.» او در پایان توضیح داد: «از تفکر تقریبی برای هر مذهب و اعتقادی استقبال می کنیم. هر فردی با هر مذهب و اعتقادی وقتی به این محتوا توجه پیدا کرده و به آن علاقه پیدا می کند، از او استقبال می کنیم تا ما با همکاری کرده، بتواند مقاله داده و کارهای هنری خود را عرضه کند.»

باشد. اما هدف مان این است که این اختلافات نباید میان مسلمانان جدایی و تفرقه بیندازد. چون این جدایی به نفع دشمن است، در واقع تمام هدف دشمن در تمام این سال ها تفرقه و جدایی انداختن میان مسلمانان است اما ما به دنبال وحدت و امت اسلامی هستیم.» رئیس کارگروه تخصصی تقریب مذاهب اسلامی دانشگاه آزاد با تأکید بر پافشاری به اصول مشترک اضافه کرد: «این اصول مشترک موجب می شود تفکرات مان به یکدیگر نزدیک شود. مقصود از واژه تقریب همین است. یعنی «تقریب افکار» اگر فکرها به هم نزدیک شود به آن وحدت عملی و اتحاد دست پیدا می کنیم. در رسیدن به این هدف حوزه و دانشگاه به عنوان دو نهاد فکری جامعه مسئولیت دارند.» علم الهدی با تأکید بر اینکه تقاضا داریم تا تمام نهادها، ارگان ها و متفکران به سمت تقریب بروند، توضیح داد: «با همکاری دکتر طهرانی رئیس دانشگاه آزاد در طول این چند سال اخیر موفق شدیم با اولویت قرار دادن مناطق تلیقی (استان هایی که هم اهل سنت و هم اهل شیعه در آن حضور دارند) دفاتر تقریب را در دانشگاه آزاد افتتاح کنیم. بسیاری از این مسئولان دفاتر از اساتید دانشگاه، هیات علمی و از اهل سنت هستند.» او ادامه داد: «در این ایام در تمامی کشور در واحدهای دانشگاهی جشن وحدت و همایش هایی برگزار شده است. این اقدام و گام بزرگی است که دانشگاه آزاد به عنوان بزرگ ترین دانشگاه های بین المللی توانسته است در این جهت گام بردارد.» رئیس کارگروه تخصصی تقریب مذاهب اسلامی دانشگاه آزاد اظهار کرد: «در سه سال گذشته حدود ۶۶ هزار کارمند و استاد اهل سنت داشتیم که این آمار

مسئول دفتر تقریب مذاهب اسلامی استان آذربایجان غربی:

نشست شب شعر به مناسبت آغاز هفته وحدت برگزار می شود

وحدید پورعلی، مسئول دفتر تقریب مذاهب اسلامی استان آذربایجان غربی گفت: «دفتر تقریب دانشگاه آزاد استان آذربایجان غربی مرداد ماه سال ۱۳۹۹ تاسیس شد. با توجه به شرایط استان یعنی حضور قومیت ها و ادیان مختلف، هدف

از تاسیس این دفاتر ایجاد یک نوع همزیستی مسالمت آمیز بین این قومیت ها و ادیان بود. در حال حاضر در این استان اساتید و دانشجویان کرد زبان، مسیحی، اهل تسنن و... مشغول به تحصیل و فعالیت هستند. سازمان مرکزی دانشگاه برای اینکه این افراد در همزیستی به مشکل نخوردند تصمیم گرفت در مناطقی که بین شیعه و سنی مشترک هستند این دفاتر را راه اندازی

نفر از مسئولان شیعه و دو نفر از اهل سنت هستند و این برابری در تمام دفاتر نیز رعایت شده است.» او با بیان اینکه آگاهی بخشی به مخاطبان یعنی قشر دانشگاهی اعم از اساتید، کارمندان و دانشجویان محترم وظیفه ماست، اضافه کرد: «لازم بود یک مجموعه این رسالت را برعهده بگیرد که دفاتر تقریب در دانشگاه آزاد راه اندازی شود. از سال ۹۹ تا کنون فعالیت های مختلفی در این حوزه انجام شده است.» پورعلی خاطرنشان کرد: «در استان آذربایجان غربی شهرهایی مانند مهاباد، بوکان و سردشت اساتید اکترا از اهل سنت هستند اما در ارومیه درصد پایین تری دارند. در مجموع می توان گفت بین ۳۵ تا ۴۰ درصد از اساتید و دانشجویان استان آذربایجان غربی از اهل سنت هستند.» او درخصوص برنامه های این دفتر توضیح داد: «فعالیت های ما بیشتر در قالب نشست است. نشست های دانشگاهی دفتر تقریب مذاهب استان آذربایجان غربی در سه بخش برای اساتید،

کارمندان و دانشجویان در حوزه های مختلف مانند اصول همزیستی، ضرورت وحدت و تقریب و... برگزار می شود. فعالیت های جانبی نیز مشارکت با ارگان های مختلف است. به طور مثال قرار است یک نشست با عنوان شب شعر به مناسبت آغاز هفته وحدت در ارومیه برگزار شود. این نشست با همکاری یکی از مساجد ارومیه در حال انجام است. جشنواره شعر وحدت نیز هر ساله در استان آذربایجان غربی برگزار می شود. موسسه امامت و مهدویت موضوع استان ما را شعر وحدت انتخاب کردند که با همکاری نزدیک با این موسسه در برگزاری این همایش داریم.» مسئول دفتر تقریب مذاهب اسلامی استان آذربایجان غربی در پایان گفت: «اردوهای علمی از دیگر برنامه های ماست. دو سال پیش میزبان مسئولان دفاتر کل کشور بودید که بازدید از کلیسا و خانقاه های اهل سنت یکی از برنامه های ما بود در کنار آن نشست های علمی نیز برگزار شد.»

مسئول دفتر تقریب مذاهب اسلامی استان کرمانشاه:

تدوین درس نامه تقریب مذاهب را پیگیری می کنیم

محسن کریمی، مسئول دفتر تقریب مذاهب اسلامی استان کرمانشاه توضیح داد: «در حوزه مذاهب در کشور و بحث نخبگان متولی مشخصی وجود نداشت. یک مجمع جهانی تقریب داشتیم که مراسم سالانه خود را در هفته

وحدت برگزار می کند. در واقع اوج کار این مجمع در یک هفته خلاصه می شود. همچنین قابل ذکر است که به صورت پراکنده کارهایی انجام می دهند اما کار اصلی شان برگزاری هفته وحدت است.» مسئول دفتر تقریب مذاهب اسلامی استان کرمانشاه اضافه کرد: «یک بخش دیگر از فعالیت شان در حوزه روحانیون اهل سنت و امور آموزشی مدارس است. در حوزه نخبگانی که مربوط به دانشگاه، دانش آموزان، فرهنگیان و هنرمندان این حوزه هستند، یک سازمان و نیروی صاحب اندیشه که توان گفت وگو و تعامل را داشته باشد وجود نداشت؛ در واقع سازمان و جای مشخصی در این زمینه فعالیت نمی کرد و خلان نبودن چنین حوزه ای در کشور وجود

محدود به محیط دانشگاه نیست بلکه به بیرون دانشگاه نیز گسترش یافته و فرادانشگاهی است. از روحانیت شیعه و سنی نیز در دانشگاه دعوت کردیم و یک جلسه هم اندیشی و جدی ولی در فضای دوستانه برگزار شد.» مسئول دفتر تقریب مذاهب اسلامی استان کرمانشاه درخصوص برنامه ها توضیح داد: «هدف مان این است که گفتمان همگرایانه و تقریب رابه جامعه تریق کنیم. برنامه هایی مانند گفت وگو با رسانه هادر فضای مجازی، برگزاری نماز جمعه در مرکز استان و سخنرانی هایی در مدارس یا صحبت اساتید با دانشجویان در کلاس های معارف که بتوانیم مساله تقریب و همگرایانه را در محیط دانشگاه ترویج کنیم.» کریمی در پاسخ به این سوال که منابع درسی دانشگاه تا چه اندازه با رویکرد تقریب مذاهب در استان کرمانشاه هماهنگ است، گفت: «این موضوع یک مساله کشوری است، اما در سازمان مرکزی دانشگاه این بحث مطرح شده و درس نامه هایی در این حوزه در حال تدوین است.» او درخصوص ماموریت استان کرمانشاه در بحث تقریب مذاهب اظهار کرد: «یکی دیگر از ماموریت های استان تدوین درس نامه تقریب مذاهب است. اما هنوز به این مرحله که این درس به عنوان یک واحد درسی مجزا تعریف و مشخص شود نرسیده ایم. معتقدم

منابع درسی برای مراکز قومیتی و تقریبی ۱۲ استان دیگر متفاوت باشد. ما پیگیر این موضوع هستیم و مطالبه شیعیان و اهل سنت است که منابع درسی با این رویکرد در مناطق قومیتی تنظیم شود.» مسئول دفتر تقریب مذاهب اسلامی استان کرمانشاه با تأکید بر دیگر ماموریت شان توضیح داد: «در دفاتر تقریب این اجازه داده شده که فعالیت فراموزی یعنی در خارج از مرزهای ایران داشته باشند. به همین منظور در ایام اربعین بنده به عنوان مسئول دفتر تقریب مذاهب دانشگاه آزاد استان کرمانشاه، سفری به عراق داشته و در یک همایش بین المللی (دانشگاه آزاد یکی از متولیان برگزاری این همایش بین المللی بود) شرکت و سخنرانی کردم. این برنامه تحت عنوان اربعین و جامعه مهدوی برگزار شد. در این همایش بخشی را مطرح کردم که مورد استقبال شرکت کنندگان قرار گرفت. این بحث درخصوص سوگیری ظرفیت مهدوی بین جوامع اسلامی بود. یکی از نقاط مشترک که می توانیم به آن تکیه کنیم، بحث مهدویت و انتظار منجی است. این موضوع یکی از باورهای عمیق بین جامعه شیعه و سنی در جوامع اسلام است که مورد توجه قرار گرفت و باعث شد برنامه های دیگری در ایران با توجه به نکاتی که در این جلسه مطرح کردم طراحی شود.»